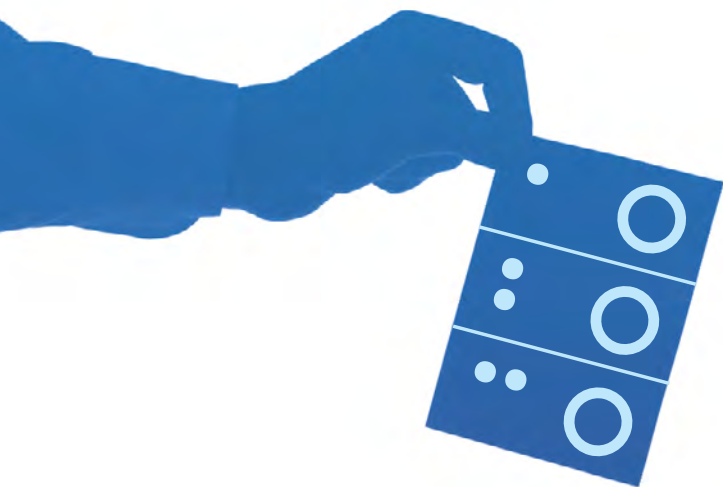




The voice of blind and partially sighted people in Europe

# SPRÍSTUPNENIE VOLIEB

voličom so zrakovým postihnutím



# SITUÁCIA

## Na prístupných voľbách záleží

Vo voľbách po celej Európe voliči zaznačujú svoje preferencie na papierovom hlasovacom lístku. Tento systém však nie je pre voličov so zrakovým postihnutím dostatočne **prístupný**.

Poskytovanie asistencie tejto skupine ľudí nestačí na to, aby sa zaručila nezávislá, tajná a rovnocenná politická účasť.

## PROBLÉMY



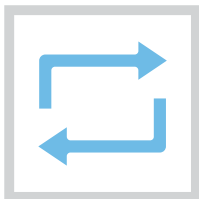
Poznáme ľudí, ktorým sa asistencia neumožnila, či prípady, kedy asistent nahlas rozprával o hlase.

*Odborník Európskej únie nevidiacich (EBU)*

Hlasovanie pomocou šablóny je prakticky nemožné. Každý hlasovací lístok má formát A5 a môže sa na ňom drobným písmom uvádzať až 150 kandidátov.

*Odborník Európskej únie nevidiacich (EBU)*

## NESÚLAD



67 % odborníkov EBU by preferovalo hlasovanie pomocou šablóny, ktoré umožňuje 31 % krajín Európy.

79 % odborníkov EBU by preferovalo elektronické hlasovanie, ktoré umožňuje 9 % krajín Európy.

# ZÁKONODARCOVIA

## Zdokonalenie zákonov

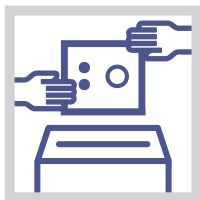
Cesta k prístupným voľbám stojí na dobrých volebných zákonoch. Zákonodarcovia by mali nastaviť jasný a jednotný rámec. Mali by zabezpečiť čo najlepšie podmienky pre asistované hlasovanie a podporiť používanie šablón. Najlepšie riešenie možno nájsť len vtedy, keď sa preskúmajú všetky spôsoby hlasovania.

## JEDNOTNÁ LEGISLATÍVA



- Vytvoriť jeden zákon pre všetky voľby (prezidentské, parlamentné, komunálne, európske, referendá atď.), s cieľom predísť nedorozumeniam alebo chybám.
- Prípadne vytvoriť jeden zákon so základnými ustanoveniami o prístupnosti, ktoré by sa uplatňovali vo všetkých zákonoch o voľbách.

## ASISTOVANÉ HLASOVANIE



- Umožniť občanom so zrakovým postihnutím hlasovať s osobou podľa vlastného výberu vrátane členov rodiny alebo dobrovoľníkov.
- Zrušiť všetky požiadavky na predloženie dokumentov v prípade asistovaného hlasovania, ako sú napríklad lekárske potvrdenia alebo prísahy.
- Vyzvať asistentov, aby podpísali vyhlásenie, že porozumeli pravidlám a že budú rešpektovať záujmy voliča.

## HLASOVANIE POMOCOU ŠABLÓNY

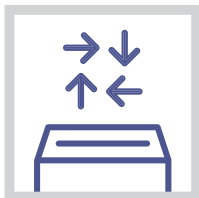


- Tam, kde je to možné, zaviesť hlasovanie pomocou šablón do všetkých typov volieb.
- Jasne určiť orgánu zodpovedný za výrobu šablón, napríklad volebnú komisiu.
- Stanoviť jednotný dizajn hlasovacích lístkov, ktorý nebude možné meniť na miestnej úrovni.
- Zákonne vymedziť požiadavku, aby boli hlasovacie lístky v prístupnom formáte dostupné deň pred voľbami.

# ZÁKONODARCOVIA

## Zdokonalenie zákonov

### VIACERO SPÔSOBOV



- Umožniť a zdokonaliť elektronické hlasovanie, ako aj zaistiť, aby bolo prístupné a dostupné všetkým občanom vo všetkých volebných miestnostiach.
- Umožniť predčasné hlasovanie všetkým občanom, aby s asistentmi mohli hlasovať vo volebných miestnostiach deň pred voľbami.
- Umožniť všetkým občanom korešpondenčné hlasovanie, aby mohli hlasovať z domu za prispôbených podmienok osvetlenia.

# VOLEBNÉ KOMISIE

## Organizácia volieb

Prístupné voľby si vyžadujú rozumné technické rozhodnutia a ich vhodné uplatňovanie. Volební úradníci by mali navrhnúť prístupný hlasovací lístok a nápomocnú šablónu. Mali by preskúmať nové nástroje a ponúkať na mieru šité školenia pre dobrovoľníkov o právach a potrebách voličov so zrakovým postihnutím.

## NÁVRH HLASOVACÍCH LÍSTKOV



- Vytvoriť jednotný dizajn hlasovacích lístkov s presne stanovenými okrajmi na účely používania šablón, minimálnu veľkosť písma a čitateľné typy písma.
- Ak sa pri voľbách používa viac typov hlasovacích lístkov, vytvoriť rozpoznateľné formátovanie alebo farebne rozlíšiť nadpisy hlasovacích lístkov.
- Perforovať roh hlasovacieho lístka alebo odstrihnúť roh na označenie prednej strany hlasovacieho lístka.

# VOLEBNÉ KOMISIE

## Organizácia volieb

### NÁVRH ŠABLÓNY



- Používať na šablónach z tvrdého plastu Braillovo písmo a veľké reliéfne písmo s výrazným kontrastom.
- V krajinách, v ktorých sa používajú veľké hlasovacie lístky, vytvoriť pre všetkých voličov lístky menších rozmerov.
- Vyrobiť zvukové súbory, ktoré budú vo volebných miestnostiach poskytovať informácie o hlasovacích lístkoch.
- Pripraviť hlasovacie lístky aspoň 30 dní pred voľbami, čo poskytne dostatok času na výrobu šablón a zvukových súborov.

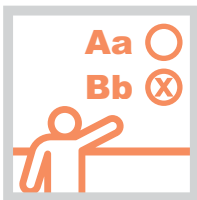


## NOVÉ NÁSTROJE



- Do všetkých volebných staníc poskytnúť lupy pre slabozrakých občanov.
- Do všetkých volebných miestností poskytnúť slúchadlá a prehrávač.
- Zriadiť telefonické informačné linky pred voľbami a v deň volieb a poskytnúť tak rýchlu podporu dobrovoľníkom pri voľbách a voličom.
- Vyskúšať používanie pečiatok namiesto pier u všetkých voličov, s cieľom podporiť občanov s obmedzenou mobilitou.
- Zriadiť jednu hlasovaciu plentu bokom, aby mohol volič so svojím asistentom voľne komunikovať.

## ŠKOLENIA



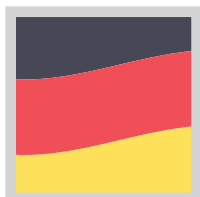
- Zriadiť povinné školenia pre volebných úradníkov a dobrovoľníkov vo volebných miestnostiach vrátane školení o politickej účasti osôb so zdravotným postihnutím, v spolupráci s odborníkmi z organizácií pre zrakovo postihnutých.
- Poskytnúť zdroje, ktoré zaistia, aby všetci volební úradníci a dobrovoľníci absolvovali školenia.

# CESTA VPRED

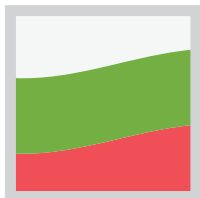
## Úspechy v Európe



Nevidiaci alebo slabozrakí voliči vo **Fínsku** si môžu zvoliť asistenta bez obmedzení. V každej volebnej miestnosti sa nachádza tiež jeden špeciálne školený asistent. Navyše majú voliči možnosť korešpondenčne hlasovať z domu alebo v obciach deň pre voľbami.



Šablóny sa po prvýkrát použili v **Nemecku** v roku 1980. Nemecká federácia nevidiacich a slabozrakých vyrába pre štát šablóny, na ktoré dostáva primerané finančné zdroje. Všetkým nevidiacim alebo slabozrakým v každom volebnom obvode sa na požiadanie odošle šablóna spolu s inštruktážnym CD, ktoré tiež vyrába federácia.



**Bulharsko** v priebehu najbližších rokov zavedie elektronické hlasovanie. Podľa volebného kódexu musia byť hlasovacie zariadenia vybavené „zjednodušeným prístupom pre voličov so zrakovým postihnutím“. Najvyšší súd tiež vyhlásil, že všetky volebné miestnosti musia byť vybavené hlasovacími zariadeniami.

# **DOHOVOR OSN O PRÁVACH OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM**

## **ČLÁNOK 29**

Zabezpečiť, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli účinne a plne podieľať na politickom a verejnom živote na rovnakom základe ako ostatní... okrem iného tým, že sa:

- i. zabezpečí, aby boli volebné postupy, zariadenia a materiály vhodné, prístupné a ľahko zrozumiteľné a použiteľné;
- ii. bude chrániť právo osôb so zdravotným postihnutím na hlasovanie v tajnom hlasovaní vo voľbách a vo verejných referendách... a súčasne sa umožní používanie asistenčných a nových technológií, ak to bude potrebné;
- iii. zaručí slobodné vyjadrovanie vôle osôb so zdravotným postihnutím ako voličov a na tento účel sa im v prípade potreby a na ich žiadosť umožní, aby im pri hlasovaní poskytla pomoc osoba, ktorú si sami určia.

## O PRÍSTUPNOM HLASOVANÍ

Viac informácií o našej činnosti nájdete v našej správe o výskume o prístupnosti volieb v Európe na odkaze <http://tiny.cc/93vwjz>

---

## KONTAKT

Európska únia nevidiacich  
6 rue Gager-Gabillot  
75015 Paríž

[ebu@euroblind.org](mailto:ebu@euroblind.org)



ATento projekt je spolufinancovaný programom Európskej únie  
Práva, rovnosť a občianstvo